

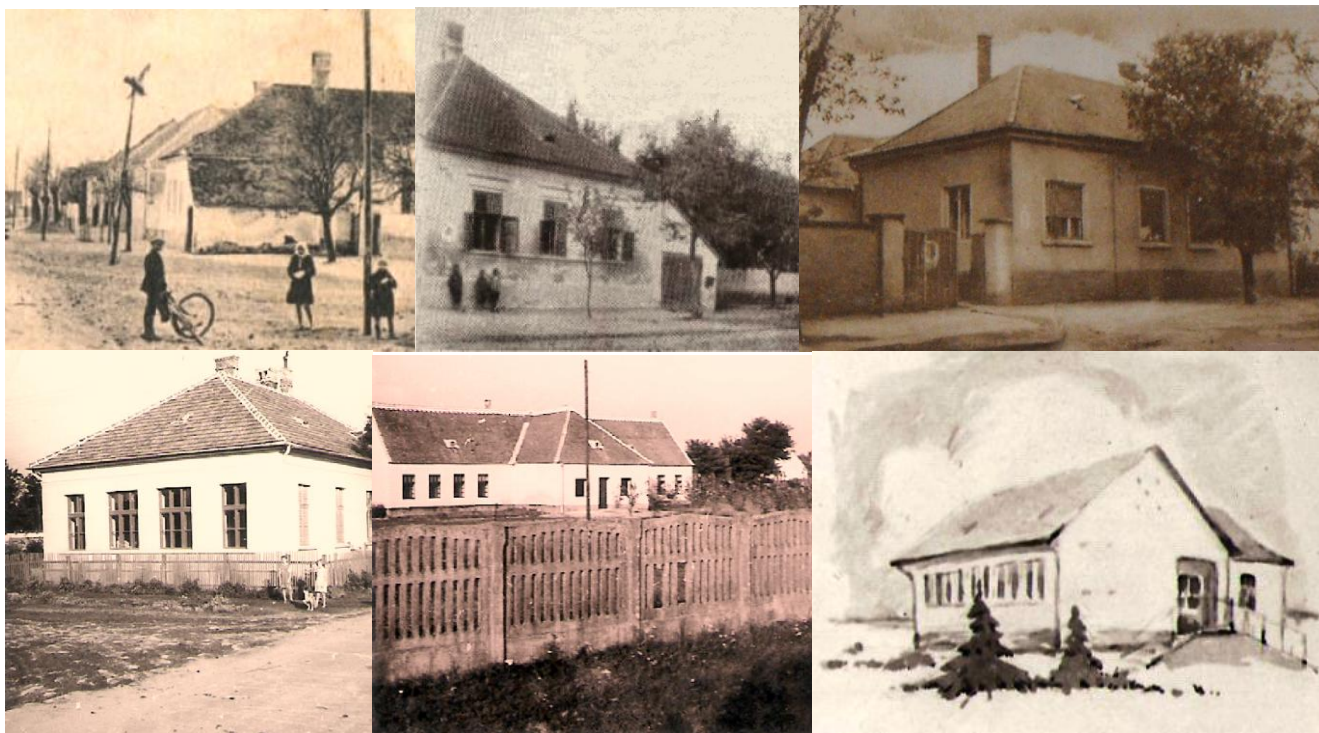
V A S S Z É C S E N Y I

MÚLTIDÉZŐ

K Ü L Ö N S Z Á M 2 0 1 1

ISKOLATÖRTÉNET

Ősz van, a tanévkezdés időszaka. Mivel korábban ígértem, hogy a vasszécsenyi iskolával kapcsolatos kérdőív kérdéseit leközlí a Múltidéző, most ez a különszám az iskoláról szól. Az előző tanévkezdéskor beharangozták, hogy októbertől elindul a vasszécsenyi Ambrózy-Migazzi István Általános Iskola honlapja. Erre a nagy jelentőségű hírre, és önként megírtam a vasszécsenyi iskola történetét, tanár és tanító életrajzokat, iskolalexikont írtam, több száz iskolai képet digitalizáltam. A rövid határidő teljesítettem a feladatot, amit vállaltam, azonban az iskola honlapja tudtommal, azóta sem üzemel. Közben bezárta kapuit a csemeszokpácsi iskola, és ha a honlap már működött volna a nyáron, a csemeszokpácsi szülők a vasszécsenyi iskola honlapján láthatták volna egykori fényképeiket (hiszen minden osztályablót digitalizáltam), talán már csak nosztalgiából is, ide írták volna át gyermekeiket. De honlapon szereplő egykori tanulókból, tanárokból híressé váló tudósok, professzorok, művészek, orvosok is növelték volna az iskola vonzerejét, ami az iskola jövője szempontjából nem mindegy. Most tehát következék a múlt.

1628-ban történik először említés a szécsenyi tanítóról. 1642-ben Telekesi Török János és Gersei Pethő Margit új evangélikus iskolát építtetett Szécsenyben. Ez az iskola nem tudni pontosan meddig állt fenn, 1750-ben Szécseny akkori földbirtokosa Festetics József már katolikus iskolát tartott fenn. 1780-ban Batthyány Alajos volt a szécsenyi iskola patrónusa. 1802 nyarán leégett a szécsenyi iskola, amit már Ebergényi István építtetett újjá, Bárdos, Szécseny és Lipárt tanulói jártak ide. 1815-ben már altanítója is volt a szécsenyi tanítónak. 1841-ből maradt fenn az első iskolastatisztika a szécsenyi iskoláról, ekkor 70 tanuló volt, Ebergényi Benedek és a Szombathelyi Székeskáptalan közösen tartotta fenn az iskolát. 1847-ben Ebergényi Benedek és Ebergényi Viktor 100-100 forintos, a Szombathelyi Székeskáptalan pedig 105 forintos alapítványt tett a szécsenyi tanító javadalmaztatására. 1853-ban már 130 tanköteles gyereket tartottak számon a három faluban, de ezek közül csak 94-en jártak iskolába. 1870-ben, ifj. Ebergényi István új iskolát építtetett Szécsenyben a régi helyén. 1872-től fennmaradt Szerdahelyi Ferenc, szécsenyi tanító osztálynaplója, amibe egészen a század végéig vezette a tanulók érdemjegyeit. 1875-ben annyira a megnőtt gyereklétszám, hogy Lipárton önálló „katolikus tanodát” hozott létre a Szombathelyi Székeskáptalan. Ugyanekkor Lipárt község 2000 forintos alapítványt tett az iskola „mindenkori szükségleteire”. 1887-ben Köves Antal, egykori szécsenyi plébános 100-100-100 forintos iskolai alapítványt tett a szécsenyi, lipárti és kajdi tanulók részére. 1892-ben egységesen

állapították meg a szécsényi és a lipárti iskola tanítói-jövedelmeit. 1897-ben a vármegyei közigazgatási hivatal a szécsényi iskola „túltömöttségével” foglalkozott. 1901-ben már 145 tanulója volt az iskolának, azonban a falu csak egy tanító jövedelmét volt képes biztosítani. 1913-ban, a régi mellett egy újabb iskola épült Lipárton, ez az épület ma is áll, sarokiskolaként ismerjük. Az épületben tanítói lakást is volt. 1928-ban Szécsényben volt a Szombathelyi Egyházmegye Tanítói Egyesületének a közgyűlése. 1931-től a bárdosi gyerekek kiváltak a szécsényi iskolából. 1936-ban már ismét olyan sokan jártak a szécsényi iskolába, hogy a IV-VI osztályosoknak a Népházban volt a tanítás. 1938-ban Kiss József plébános új, két tantermes iskolát építtetett Szécsényben. Az iskolához itt is tanítói lakás épült. Ebben az épületben egészen az ezredfordulóig folyt a tanítás, ma üresen áll. 1945-ben körzeti katolikus általános iskolát hoztak létre Lipárton a Szombathelyi Székeskáptalan államosított magtár-épületében. 1947-ben a katolikus iskola megvédésére Actio Catholika csoport alakult a településen, ám ennek ellenére 1950-ben államosították az iskolát. Ekkortól a bárdosi és csempezkopácsi iskola is fiókiskolája lett a vasszécsényi iskolának. 1954-ben új, három tantermes iskola épült Lipárton, tanári és igazgatói szobákkal. 1956-ban Sütő Károly tanító megünnepelte a forradalmat a tanulókkal. 1963-ban adták át az újabb két tantermes iskolaépületet, ezzel egy időben ebédlő és politechnikai műhely nyílt a magtár iskolában. 1965-ben volt a legtöbb tanulója az iskolának, 317 fő. 1966-ban elindult a napközi-otthonos képzés. 1978-tól a csempezkopácsi alsó tagozatos tanulók is a vasszécsényi központi iskolába jártak tanulni. Ebben az évben iskolai konyha és ebédlő nyílt a sarokiskolában. 1979-től a tanakajdi alsó tagozatos tanulók is a vasszécsényi iskolába jártak tanulni, ugyanebben az évben vezették be az iskolánkba a vezetékes ívó vizet. 1982-ben ÁMK alakult a településen, aminek Tóth Ferenc iskolaigazgató lett a vezetője. 1992-ben Tóthné Pungor Angéla tanárnő létrehozta a Szív-Ész-Érő Alapítványt, ami az iskola támogatását tűzte ki célul. Ugyanebben az évben Pungor Ernő akadémikus, tárca nélküli miniszter átadta az új tornacsarnokot. 1996-ban, Hatz Csaba igazgató elképzelései szerint jelentős belső felújítás zajlott le az iskolánkban. 1998-ban testvériskolai kapcsolat létesült az ausztriai Birkfeld iskolájával. 2001-ben átadták az új iskolai könyvtárat és egy újabb tantermet az iskolában. 2005-ben iskolánk Ambrózy-Migazzi István híres botanikus, tanai földbirtokos nevét vette fel. 2006-ban új számítógépes laborral gazdagodott iskolánk. 2008-ban aszfaltos pálya készült az iskolaudvaron. 2009-ben, Tóthné Pungor Angéla tanárnő kezdeményezésére újabb játszótérrel gazdagodott iskolánk. Ugyanebben az évben Csillagfényes éjszakán címmel önálló CD-t jelentetett meg Horváth Magdolna által vezetett iskolai énekkar. (Képek: 1870-ben épült régi szécsényi katolikus iskola, 1938-ban épült szécsényi katolikus iskola, 1913-ban épült lipárti katolikus iskola, 1946-ban átalakított lipárti katolikus körzeti iskola, 1954-ben épült lipárti körzeti általános iskola. TCs.)

ISKOLALEXIKON

1642 Leporini András (Sz.) * 1750 Resetarics Ferenc (Sz.) * 1780 Sax Sándor (Sz.) * 1815 Palkovics János (Sz.) * 1823-26 Fall Ferenc (Sz.) * 1839-57 Menyhárd István (Sz.) * 1857-90 Szerdahelyi Ferenc (Sz.) * 1875-1902 Zsigmond Imre (L.) * 1876 Ács Gyula helyettes-tanító (Sz.) * 1890 - 98 Borossay János (Sz.) * 1898-1914 Pungor Ferenc (Sz.) * 1902-15 Marton Vince (L.) * 1904-46 Süle József (Sz.) * 1912-13 Brezovszky Mária * 1913-53 Bíró István (L.) * 1913-18 Tihanyi Mária (Sz.) * 1913-14 Guzmics Lajos (Sz.) * 1914-18 Sákovics Ilona (Sz.) * 1914-21 Doroszlay János (Sz.) * 1915-19 Boda Teréz (L.) * 1916-18 Simon Mária (Sz.) * 1916-18 Virág Gizella (Sz.) * 1919-? Horváth Ilona (Sz.) * 1920-22 Némethy Miklós (L.) * 1922-26 Szalai Ferenc (Sz.) * 1922-31, 1943-60 Sütő Károly (L.) * 1926-1966 Bertók István (Sz.) * 1930-31 Szabados Annamária (Sz.) * 1939-45 Dragovics Margit, Korta Ilona, Wlasich Matild (Sz.) * 1945-? Takács Ferencné, Vaszkó Ilona (Sz.) * 1945-47 Horváth Lászlóné, Scherer Angéla (Sz.) * 1946-50 Horváth Béla (L.) * 1946-50 Pungor Máté (L.) * 1946-71 Takács István * 1947-48 Szentmártoni Ilona (Sz.) * 1947-50 Király Istvánné, Jugovits Zsófia (L.) * 1948-75 Fekete József (L.) * 1948-78 Dragovics Jenő (Sz.) * 1948-54 Horváth Béláné, Pungor Lenke * 1949-50 Abay Ilona * 1949-53, 1955-59 Káldy Lajos * 1949-5? Szendi Margit * 1951-5? Sütő Antalné * 1953-89 Bíró Istvánné * 1954-89 Ozsvald Győzőné, Illés Margit * 1954-59 Pozsonyi János * 1954-62 Erdősi Lászlóné * 1954-5? Németh Endre * 1954-5? Csendlaky Valéria * 1956-81 Nagy Lászlóné, Csapó Olga * 1956-61 Móricz Iván * 1956-85 Bertók László * 1957-91 Tóth Ferenc * 1957-60 Varga László * 1958-62 Bózsza József * 1959-80 Vámos Antalné, Horváth Jolán * 1960-7? Piry Imréné * 1960-2002 Verhás Miklósné, Szalai Margit * 1960-62 Zboznovits Ágostonné * 1961-66 Németh Rozália * 1962-64 Vigh József * 1962-93 Tóth Lászlóné, Csöglei Rozália * 1962-8? Simon Rozália * 1963-64 Nagyvárad Árpád * 1964-89 Bertók Lászlóné, Király-Varga Anna * 1964-67 Bazsó Lajosné * 1965-94 Bíró Ottóné, Varga Valéria * 1965-70 Soós Beláné * 1966-79 Pungor Zoltán * 1966-6? Konits Éva * 1966-69 Kránitz Józsefné * 1967-92 Prenner Józsefné * 196? -87 Péterfalvi Sándorné, Kőrös Mária * 1967-7? Knoll Lászlóné * 1967-7? Szanyi Zsuzsanna * 1967-7? Szabó Zoltánné * 1970-7? Takács Jolán * 1972-73 Antal Andrásné * 1974-75 Gadányi Károly * 1975-95 Tóth Ferencné, Vörös Sarolta * 1976-85 Molnár Józsefné * 1980- Molnáros Imréné, Molnár Erzsébet * 1981- Tóthné Pungor Angéla * 1981- Horváth Győzőné * 1983- Szabóné Csonka Erika * 1984-2011 Pozsgai Andrásné * 1985-86 Forróné Czeglédi Judit * 1985-86 Lakner Judit * 1985-90 Karajczár Zsolt * 1986- Horváth Magdolna * 1987- Kopácsiné Iszak Lenke * 1988-? Horváthné Steiner Katalin * 1988-90 Trajbár Judit * 1988-92 Horváth Margit * 1988-91 Gorzáné, Pungor Hajnalka * 1989- Holler János * 1989- Máténé Gadár Rózsa * 1990-92 Simon Attiláné * 1991- Czirókné Barasits Enikő * 1992-2002 Hatz Csaba * 1992-? Wolf Krisztina * 1992-? Stenger Gabriella * 1992-93 Bíró Zsanett * 1992-94 Ferenczy Zoltán * 1992- Bendéné Zseli Cecília * 2002- Koósné Patkós Renáta * 2003- Nagy András * 2002-03 Ferenc Zsolt * 2004- Keresztély Renáta * 2004 - Pozsár László * 2004-? Kiss Balázs * 2004-? Tőkéné Czitkovics Szilvia. (Az L a lipárti iskolát, az Sz a szécsényi iskolát jelenti.)

(Képek: egykori igazgató-tanítók és igazgatók – Süle József, Bertók István, Bíró István, Pungor Máté, Takács István, Horváth Béla, Fekete József, Káldy Lajos, Sütő Károly, Tóth Ferenc. TCs)

NINCS ISKOLAÜGY

2006 és 2010 között önkormányzati képviselőként gyakran halottam ezt a választ, amikor szerettem volna napirendre tűzteni, hogy hova lett félszáz tanuló a vasszécsenyi iskolából a 2002 és 2006 közötti időben, illetve miért hagyták itt az iskolát, vagy eleve miért nem ide írták be az elsősöket a szülők? Statisztikák kimutatták, hogy az iskoláskorú korosztály itt van a falukban, csak máshova járnak iskolába. A témát a többségi vélemény mindig levette a napirendről. 2010 őszén, aztán amikor újráválasztottak képviselőnek, úgy gondoltam, hogy az iskola a település legnagyobb megoldatlan problémája, ezért szerkesztettem egy kérdőívet azon szülők részére, akiknek az utóbbi 10 évben az itteni iskolába jártak a gyermekei. A kérdőívet elektronikus formában eljuttattam a polgármester úrhoz, hogy minél előbb vegyük napirendre a témát az új képviselő testülettel. A 32 pontos kérdőívből 1 témát töröltetett a polgármester úr, nevezetesen az lipárti iskola körül kivágattott fenyőfák ügyét, mivel azon már úgy sem lehet segíteni. Ebbe kénytelen voltam beleegyezni, mivel szerettem volna minél előbb eljuttatni a kérdőívet a szülőkhöz, hogy végre már tisztán lássuk iskolaügyben. (Csak később halottam, hogy érthetetlen módon az est leszállta után vitték el az iskolaudvarról a kivágott fákat.) Aztán 2011 elején a közös fenntartású intézmények közös költségvetési tárgyalása előtt valakik elhíresztelték a faluban, hogy a vasszécsenyi képviselők meg akarják szüntetni az iskolát. A felkorbácsolt indulatok közepette szerette volna a polgármester úr kiküldeni a kérdőíveket, amit én, a kialakult parázs helyzet miatt nem engedtem meg. Ezen a testületi ülésen egy gombostűt sem lehetett leejteni, annyi külső érdeklődő lett mozgósítva. Nyilvánvaló, hogy képviselőtársaimmal az iskolát megmenteni és nem megszüntetni akartuk. Akkor talán erre még lett volna lehetőség. Miután a jövő a tanévtől az állam átveszi a közoktatás ügyét, így a vasszécsenyi iskola is állami kezelésbe kerül. Az új helyzetre már a tantestület is készül, azzal számolnak, hogy megszűnik a felső tagozat, és helyben csak az alsó tagozat fog maradni. Elég lesújtó jövőkép. Természetesen ennek a különszámnak nem lehet feladata, hogy feltárja az okokat, hogyan jutottunk el idáig. De egy biztos, ha időben foglalkozott volna az iskolaüggyel az előző testület, ma nem ez a tragikus jövő várna az iskolára és a településre, hiszen korábban, még a Vasszécsenyi Üzenetben, Településstratégia című írásomban kifejtettem, hogy mit jelent egy faluban az iskola léte, milyen összefüggésben van annak a településnek a jövőjével, lélekszámmegtartó erejével. Tehát következzenek „A Mi Iskolánk” kérdőív cenzúrázatlan 32 kérdése. (Igen, nem, nem tudom, nem érdekel, válaszokat lehetett volna adni kérdésenként, ahol más volt válaszadási lehetőség, ott bent hagytam zárójelben a válaszadási lehetőségeket.)

1. Fontosnak tartja-e a település szempontjából az iskola helyzetét?
2. Ön szerint fontos a településnek, településeknek az iskola megtartása?
3. Ön szerint van-e jövője a vasszécsenyi iskolának?
4. Megfelelőnek tartja-e az iskola oktatási színvonalát?
5. Ön szerint van-e kiemelt terület az iskolai oktatási tevékenységében? (1. Sport, 2. Természetismereti tárgyak, 3. Irodalom, művészeti területek 4. Más, eddig nem említett területek)
6. Megfelelőnek tartja-e az iskola nevelési eredményeit?
7. Ön szerint megvannak az eszközei az iskolának, a pedagógusoknak a neveléshez, fegyelmezéshez?
8. Ön szerint fontos az iskolában az igazságra és a szófogadásra való nevelés?
9. Ön szerint fontos az iskolában a hazaszeretetre és a szülőföld szeretetére való nevelés?
10. Ön szerint fontos-e, hogy akik nem járnak hit-és erkölcsstan órákra, azoknak is legyen általános, örök erkölcsi mércéket felmutató tantárgy?
11. Megfelelőnek tartja-e az iskola kapcsolattartását a szülőkkel, az érintett településekkel?
12. Megfelelőnek tartja az iskola személyi feltételeit (pedagógusok, adminisztráció, fizikai dolgozók)?
13. Ön szerint van(nak)-e az iskolában olyan személy(ek) aki(k) alkalmatlan(ok) a feladata(uk) ellátására?
14. Volt-e önnek szülőként

konfliktusa az iskolával? (1. Egyszer, 2. Többször, 3. Visszatérően, 4. Nem) 15. Ön szerint ezt a konfliktust helyesen kezelte, illetve oldotta meg az iskola? (1. Igen, 2. Nem, 3. Is-is, 4. Nem tudom) 16. Ön szerint születtek-e igazságtalan döntések gyermekével kapcsolatban, az iskolában? (1. Igen, 2. Nem, 3. Részben, 4. Nem tudom megítélni) 17. Megfelelőnek tartja az iskola tárgyi, infrastrukturális feltételeit (tantermek és azok technikai felszereltsége)? 18. Megfelelőnek tartja az iskola esztétikai külső és belső megjelenését (kerítés, épületek állaga, parkosítás)? 19. Megfelelőnek tartja e 87 úttól az iskola zaj-, por, kipufogógázok elleni védettségét? 20. Ön szerint helyes volt-e kivágni az ezek ellen védelmet nyújtó fenyőfákat? 21. Ön szerint mi indította el, illetve mi gyorsította fel az iskolából való elvándorlást? (1. Nincs ilyen, 2. Van, de nem tudom mi az, 3. Az iskolában kell keresni az okát, 4. Nem az iskola felelős érte) 22. Ön szerint részese lehetett az, hogy az alsó tagozat együtt van a felső tagozattal, és a felsősök rossz hatással vannak az alsósokra? (1. Igen, 2. Nem, 3. Más okra vezethető vissza, 4. Nem tudom) 23. Ön szerint a jelenlegi formájában az iskola alkalmas-e közösségi formák elsajátítására? 24. Szükség lenne az úttörőmozgalom visszaállítására, vagy a cserkészmozgalom létrehozására. (1. Úttörőmozgalom, 2. Cserkészmozgalom, 3. Más ifjúsági mozgalom, 4. Nem tudom megítélni) 25. Ön szerint fontos, hogy az iskolának legyen jövőképe? 26. Ön szerint a mi iskolánknak van jövőképe? 27. Fontosnak tartja-e hogy minél több helyi pedagógus tanítson az iskolában? 28. Megfelelőnek tartja-e az iskola tanórán kívüli tevékenységét (szakkörök, önképzőkörök, tanulmányi kirándulások)? 27. Meg van elégedve az iskolabusz szolgáltatással? 30. Meg van elégedve az iskolai köztisztviseléssel? 31. Jó gondolatnak tartja-e hogy újra Általános Művelődési Központba csoportosuljanak az oktatási, közművelődési intézményeink? 32. Az eddigi tapasztalatok alapján, ha újra lenne iskoláskorú gyermeke, újra a mi iskolánkba járatná? (1. Igen, 2. Nem, 3. Nem tudom eldönteni, 4. Nem érdekel). Iskolaügyben tehát a 24. órán túl vagyunk már. 2002-ben több millió forintot félretett a falu az iskolafejlesztésre. Ezt a pénzt 2002-2006 között mezei utak aszfaltozására és kivilágítására költöttük. Majd a 40 milliós játszótérrel abba a falurészbe építettük meg, ahonnan elköltözött az iskola, és nem a másik falurészben, ahol az óvoda és az iskola miatt a település összes gyermeke az egész napját tölti. Azért állítottam össze ezt a különszámot, hogy gondolkodásra, önvizsgálatra késztessenek minden iskolaügyben érdekelt és érintett személyt. (TCs.)

ISKOLASTATISZTIKÁK

Az utóbbi években a 150 fős lélektani határ körül mozgott az iskola tanulóinak létszáma. Az alábbiakban több mint másfélszáz évre (170 év) visszatekintve néztem meg a tanulói létszámokat. 1841 Szécsény 70 tanuló * 1846 Szécsény 86 tanuló * 1847 Szécsény 92 tanuló * 1850 Szécsény 92 tanuló * 1853 Szécsény 94 tanuló * 1854 Szécsény 94 tanuló * 1857 Szécsény 45 fiú 47 leány tanuló * 1874 Szécsény 150 tanuló * 1897 Szécsény 128 tanuló * 1901 Szécsény 145 tanuló * 1936 Szécsény 155 tanuló * 1945 Szécsény 129 tanuló * 1946 Szécsény 126 tanuló * 1965 Vasszécsény 317 tanuló * 1972 Vasszécsény 204 tanuló * 1979 Vasszécsény 220 tanuló * 1981 Vasszécsény 232 tanuló * 1982 Vasszécsény 229 tanuló * 1983 Vasszécsény 216 tanuló * 1984 Vasszécsény 231 tanuló * 1986 Vasszécsény 240 tanuló * 1987 Vasszécsény 243 tanuló * 1988 Vasszécsény 240 tanuló * 2001 Vasszécsény 205 tanuló * 2002 Vasszécsény 211 tanuló.

(Képek: régi osztályképek, Süle Józseffel, Bertók Istvánnal, Bíró Istvánnal, Horváth Bélával, Dragovics Jenővel, a tanári karral, Káldy Lajossal és Illés Margittal. TCs)